

Adrianna Ogonowska*

PRAWNE OGRANICZENIA DZIAŁALNOŚCI PODEJMOWANEJ NA WIEJSKICH OBSZARACH NATURA 2000 – WYBRANE ASPEKTY

Streszczenie

W artykule podjęto próbę przybliżenia problematyki funkcjonowania obszarów wiejskich objętych obszarami Natura 2000, która została utworzona w celu zachowania dziedzictwa przyrodniczego naszego kontynentu. Analizie zostały poddane uregulowania prawne kształtujące reżim ochronny obszarów Natura 2000 pod kątem ich wpływu na różnego rodzaju działalność podejmowaną na obszarach wiejskich. Rozważono przede wszystkim uregulowania prawne dotyczące aktów planowania i ich wpływu na działalność podejmowaną na wiejskich obszarach Natura 2000 oraz uregulowania prawne dotyczące podejmowania i prowadzenia działalności na wiejskich obszarach Natura 2000.

Słowa kluczowe: obszary Natura 2000, obszary wiejskie, działalność na obszarach chronionych

Wprowadzenie

Nie ulega wątpliwości, że obszary wiejskie, będące terenami położonymi poza granicami administracyjnymi miast i poza terenami uprzemysłowionymi, bardzo często wyróżniają się cennymi walorami przyrodniczymi. Jednocześnie

---

* mgr Adrianna Ogonowska, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, adres e-mail: adrianna.ogonowska@usz.edu.pl

zasygnalizowania wymaga presja wywierana na środowisko naturalne przez działalność prowadzoną na takich obszarach, zwłaszcza przez rolnictwo. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej okoliczności, obszary wiejskie obejmuje się różnymi formami ochrony przyrody, w tym m.in. obszarami Natura 2000¹.

Celem opracowania jest dokonanie analizy przepisów polskiego prawa wewnętrznego, zwłaszcza przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody², w zakresie działalności podejmowanej na wiejskich obszarach Natura 2000, która podlega zróżnicowanym ograniczeniom prawnym ze względu na rodzaj lub etap tej działalności. Z uwagi na ograniczone ramy opracowania omówione zostały wybrane aspekty badanego zagadnienia. Przedstawiono regulacje prawne dotyczące aktów planowania na obszarach Natura 2000 oraz regulacje prawne dotyczące podejmowania i prowadzenia działalności na wiejskich obszarach Natura 2000.

Obszary Natura 2000 jako forma ochrony przyrody występująca na obszarach wiejskich

Pojęcie obszaru wiejskiego jest wielorako rozumiane ze względu na to, że tą tematyką zajmują się różne dziedziny nauki, tj. prawo, ekonomia czy etnografia. W piśmiennictwie definiuje się obszary wiejskie poprzez wskazanie, że stanowią one wszystkie tereny gminy wiejskiej oraz części gmin miejsko-wiejskich po wyłączeniu terenu zajmowanego przez miasto położone w tej gminie³. Zdaniem

---

¹ Jako przykład pokrywania dużej powierzchni obszarów wiejskich obszarami Natura 2000 wskazać można na Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Ińska” o powierzchni 87 710,9 ha położony w województwie zachodniopomorskim. Obejmuje on znaczny fragment Pojezierza Ińskiego i położony jest na terenie czterech powiatów: Choszczno, Drawsko Pomorskie, Łobez i Starogard Szczeciński oraz trzynastu gmin: Chociwel, Dobra Nowogardzka, Dobrzany, Drawsko Pomorskie, Ińsko, Kalisz Pomorski, Marianowo, Łobez, Radowo Małe, Recz, Stara Dąbrowa, Suchań, Węgorzyno. Wśród nich trzy gminy są gminami wiejskimi (Marianowo, Radowo Małe oraz Stara Dąbrowa), natomiast pozostałe gminami miejsko-wiejskimi. Co istotne, w każdej z nich obszary wiejskie (lub ich część) zostały objęte obszarem Natura 2000. Należy przykładowo wskazać, że Ostoja Ińska obejmuje w całości obszar następujących gmin miejsko-wiejskich: gminy Chociwel, Ińsko oraz Węgorzyno. Znaczne powierzchnie wskazanego obszaru Natura 2000 znajdują się również w gminie miejsko-wiejskiej Dobrzany (87,2% powierzchni gminy) oraz gminie wiejskiej Marianowo (60,6% powierzchni gminy). Dane dotyczące Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Ińska” pochodzą ze strony internetowej <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/2481-ostoja-inska-pzo.html> (dostęp 28.07.2017).

² Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 142 z późn. zm., dalej: „u.o.p.”.

³ K. Zawalińska, *Instrumenty i efekty wsparcia Unii Europejskiej dla regionalnego rozwoju obszarów wiejskich w Polsce*, Warszawa 2009, s. 98–99.

G. Spychalskiego, obszary wiejskie charakteryzują się następującymi cechami: lokalizacją poza terenami miejskimi zabudowanymi lub przemysłowymi, zasobami rzeczowymi i ludzkimi w obrębie gospodarstwa domowego lub rolniczego, zaangażowanymi jednocześnie w aktywność produkcyjną i konsumpcyjną oraz silnym związkiem ze środowiskiem przyrodniczym⁴. Warto zasygnalizować, że OECD zaproponowało definicję obszarów wiejskich jako terenów, które na poziomie lokalnym (NTS 5), czyli dla Polski na poziomie gmin, charakteryzują się gęstością zaludnienia poniżej 150 osób/km²⁵. Z kolei Eurostat przyjmuje granicę gęstości zaludnienia dla obszarów wiejskich poniżej 100 osób/km²⁶. Polski ustawodawca nie wprowadził natomiast legalnej definicji obszaru wiejskiego. Istnieje co prawda wiele aktów prawnych, które się nią posługują, jednak bez jej zdefiniowania⁷.

System obszarów Natura 2000 powstał w celu zachowania dziedzictwa przyrodniczego naszego kontynentu poprzez powstrzymanie wymierania gatunków zwierząt i roślin na obszarze Unii Europejskiej oraz ochrony pełnego spektrum różnorodności biologicznej na tym terytorium, w warunkach stałego monitorowania jej stanu i zachodzących zmian⁸. Właściwe funkcjonowanie tego systemu sprowadza się zatem do skutecznej ochrony zagrożonych ekosystemów, gatunków roślin oraz gatunków zwierząt, mającej kluczowe znaczenie dla jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń⁹.

Sieć obszarów Natura 2000 wdrażana jest we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskich, w tym również w Polsce. Podstawą prawną funkcjonowania tego systemu są dwie dyrektywy unijne: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa¹⁰ oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia

---

⁴ G. Spychalski, *Model regionalny zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich*, w: *Zrównoważony i trwały rozwój wsi i rolnictwa*, red. M. Adamowicz, Warszawa 2006, s. 28, za: M. Krzysztofik, *Problematyka prawna pojęcia obszaru wiejskiego*, „*Studia Iuridica Lublinensia*” 2017, vol. XXVI, 1, s. 301–304.

⁵ M. Dudzińska, K. Kocur-Bera, *Obszary wiejskie w Polsce, Austrii i Czechach. Analiza porównawcza*, „*Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich*” 2013, nr 1/IV, s. 73.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Szerzej na ten temat: M. Krzysztofik, *op. cit.*, s. 301–304.

⁸ http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e2-siec-obszarow-natura-2000-w-polsce-2/_cele_ustanawiania_sieci_natura_2000 (dostęp 20.06.2018).

⁹ http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e2-siec-obszarow-natura-2000-w-polsce-2/_cele_ustanawiania_sieci_natura_2000/ (dostęp 20.06.2018).

¹⁰ Dz. Urz. UE z 2010 r. L 20, s. 7 z późn. zm.

21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹¹. Wskazane akty prawne nakładają na państwa członkowskie Unii Europejskiej przede wszystkim obowiązek zapewnienia siedliskom przyrodniczym i gatunkom wymienionym w załącznikach dyrektywy siedliskowej i ptasiej warunków sprzyjających ich ochronie. Należy wskazać, że ochrona przyrody w Polsce jest oparta na odrębnym, od ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska¹², akcie prawnym w postaci u.o.p., co wydaje się zasadne ze względu na wiele różnic dzielących ochronę przyrody od ochrony środowiska¹³. To właśnie w nim uregulowany został reżim ochronny obowiązujący na obszarach Natura 2000. Co istotne, polski ustawodawca nie wprowadza odrębnych regulacji prawnych dla obszarów wiejskich i miejskich. Jednak różniczenie ich sytuacji prawnej jest widoczne w uregulowaniu poszczególnych rodzajów działalności.

Należy wskazać, że obszary Natura 2000 stanowią wyodrębnioną przez ustawodawcę formę ochrony przyrody, jednakże zgodnie z art. 25 ust. 2 u.o.p. mogą obejmować swoim zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów będących parkami narodowymi, rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi lub obszarami chronionego krajobrazu. Wówczas obszar Natura 2000 zostaje objęty podwójnym reżimem prawnym: jako obszar Natura 2000 i jako inna forma ochrony przyrody¹⁴. Niejednokrotnie jednak obszarami Natura 2000 obejmowane są również obszary dotychczas niechronione. Należy podkreślić, że specyfiką formy ochrony przyrody, jaką są obszary Natura 2000, jest to, że trudno jest jednoznacznie, a przede wszystkim w stały sposób, określić granice takiej ochrony. Granice te wyznacza bowiem sama natura oraz potrzeba objęcia ochroną poszczególnych gatunków oraz siedlisk. Zgodnie z polskim ustawodawstwem, które wykazuje zgodność z regulacjami unijnymi, sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty. Prawo polskie definiuje wskazane obszary:

a) w art. 5 pkt 3 u.o.p. obszar specjalnej ochrony ptaków jako obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dzi-

¹¹ Dz. Urz. WE L 206, z 22 lipca 1992 r., s. 7 z późn. zm.; Dz. Urz. UE – Polskie wydanie specjalne, rozdz.15, t. 2, s. 102, dalej: dyrektywa siedliskowa.

¹² Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 799 z późn. zm., dalej: „p.o.ś.”.

¹³ J. Ciechanowicz-McLean, *Zagadnienia wprowadzające*, w: *Polskie prawo ochrony przyrody*, red. J. Ciechanowicz-McLean, Warszawa 2006, s. 17.

¹⁴ W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Warszawa 2006, s. 133; B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2015, s. 271.

ko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju;

- b) w art. 5 pkt 19 u.o.p. specjalny obszar ochrony siedlisk jako obszar wyznaczony, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków;
- c) w art. 5 pkt 2c u.o.p. obszar mający znaczenie dla Wspólnoty jako projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w swoim regionie biogeograficznym w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunków zwierząt występujących na dużych obszarach obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wskazać należy, że system ochronny obszarów Natura 2000 oparty jest na kilku podstawowych zasadach, które zostały przeanalizowane w dalszej części opracowania:

- a) obowiązkowym podejmowaniu koniecznych środków ochronnych w postaci aktów planowania, o których mowa w art. 28–29 u.o.p. oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy siedliskowej;
- b) zakazie znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 33 ust. 1 u.o.p. oraz art. 6 ust. 2 dyrektywy siedliskowej;
- c) przeprowadzaniu ocen oddziaływania na obszary Natura 2000, o których mowa w art. 33 ust. 3 i art. 34–35 u.o.p. oraz art. 6 ust. 3 i 4 dyrektywy siedliskowej.

Dopełnienie wskazanych zasad stanowią regulacje prawne w zakresie nadzoru nad funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 (art. 31–32 u.o.p. oraz art. 11 dyrektywy siedliskowej) oraz regulacje prawne wprowadzające sankcje za naruszanie standardów ochronnych (art. 37–37d u.o.p.), które ze względu na ramy opracowania nie stanowią przedmiotu niniejszych rozważań.

Uregulowania prawne dotyczące aktów planowania na obszarach Natura 2000 i ich oddziaływanie na obszary wiejskie

Z funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 związane jest opracowywanie aktów planowania w postaci planu zadań ochronnych¹⁵ oraz planu ochrony¹⁶. Należy zaznaczyć, że drugi z wymienionych, czyli plan ochrony obszaru Natura 2000 lub jego części, jest w literaturze uznawany za ważniejszy środek ochrony¹⁷. Wynika to przede wszystkim z tego, że zgodnie z art. 28 ust. 12 u.o.p. plan zadań ochronnych traci moc w przypadku ustanowienia planu ochrony, który jednak nie musi zostać ustanowiony. W tym przypadku plan zadań ochronnych nie ma jedynie charakteru przejściowego i obowiązuje przez okres, na jaki został ustanowiony¹⁸. Jednocześnie planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części w sytuacjach, o których mowa w art. 28 ust. 11 pkt 2, 3 i 3a u.o.p. W tych wypadkach zadania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zostają przejęte przez plan ochrony parku narodowego lub zadania ochronne parku narodowego, plan ochrony rezerwatu przyrody lub zadania ochronne rezerwatu przyrody, plan ochrony parku krajobrazowego lub plan urządzenia lasu, o ile dokumenty te uwzględniają zakres treściowy wskazany w art. 28 ust. 10 u.o.p.¹⁹

Należy wskazać, że plan zadań ochronnych jest instrumentem prawnym opracowywanym na maksymalnie 10 lat, jednak upływ tego terminu nie skutkuje jego automatycznym uchYLENIEM. Warto dodać, że zgodnie z art. 28 ust. 1 u.o.p. pierwszy projekt planu zadań ochronnych sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków²⁰. Co istotne, wprowadzenie planów zadań ochronnych następuje w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, będącego aktem prawa miejscowego. Z kolei plan ochrony obszaru Natura 2000 wprowadzany jest na 20 lat

¹⁵ Kwestia ta została uregulowana w art. 28 u.o.p.

¹⁶ Kwestia ta została uregulowana w art. 29 u.o.p.

¹⁷ W. Radecki, *Prawna ochrona przyrody w Polsce, Czechach i Słowacji. Studium porównawcze*, Warszawa 2010, s. 263.

¹⁸ Por. W. Radecki, *Plany ochrony dla obszarów Natura 2000*, w: *Wybrane problemy zarządzania obszarami Natura 2000*, red. B. Rakoczy, Poznań 2013, s. 32; A. Habuda, *Obszary Natura 2000 w prawie polskim*, Warszawa 2013, s. 92–97.

¹⁹ W. Radecki, *Plany ochrony dla obszarów Natura 2000...*, s. 36.

²⁰ Szerzej B. Rakoczy, *Prawo ochrony przyrody*, Warszawa 2009, s. 44–46.

w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw środowiska²¹. Należy dodać, że akt ten ma charakter szczególny, gdyż ustawodawca nie przewidział możliwości przedłużenia jego obowiązywania, wprowadził natomiast możliwość dokonywania w nim zmian w oparciu o wprowadzony w u.o.p. katalog podstaw mogących uzasadniać zmianę rozwiązań wynikających z planów ochrony obszarów Natura 2000²². Co istotne, plany ochrony mogą być przyjmowane dla całości terenów lub dla ich poszczególnych części, co umożliwia dostosowanie podejmowanych działań do poszczególnych terenów objętych analizowaną formą ochrony przyrody. Warto zasygnalizować również, że projekt planu zadań ochronnych oraz projekt planu ochrony dla całości lub części obszaru Natura 2000 sporządzany jest przez sprawującego nadzór nad obszarem, czyli co do zasady przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Elementy planu zadań ochronnych zostały enumeratywnie wymienione w art. 28 ust. 10 u.o.p.²³, natomiast zakres przedmiotowy rozporządzenia ustanawiającego plan ochrony został precyzyjnie określony w art. 29 ust. 8 u.o.p. W związku z tym dokumenty te muszą zawierać wszystkie elementy wskazane w przepisach wymienionych w zdaniu poprzednim, natomiast brak któregokolwiek z nich będzie skutkował wadliwością legislacyjną.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę także na relacje planu ochrony i planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 do innych planów ochrony. Zgodnie z art. 30 ust. 1 u.o.p. plan ochrony ustanowiony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego położonego w granicach obszaru Natura 2000, uwzględniający zakres przedmiotowy planu ochrony obszaru Natura 2000, staje się planem ochrony dla tej części obszaru Natura 2000. Podobna sytuacja ma miejsce także w przypadku planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa położonego w granicach obszaru Natura 2000. Plan ten również staje się planem ochrony dla stosownej części obszaru Natura 2000, o ile uwzględnia wszystkie jego elementy. W rezultacie plan ochrony parku narodowego, plan ochrony rezerwatu przyrody, plan ochrony parku krajobrazowego oraz plan urządzenia lasu, uwzględniające elementy planu ochrony obszaru Natura 2000 wynikające z art. 29 ust. 8 u.o.p., z mocy prawa stają się planami ochrony określonej części obszaru Natura 2000²⁴.

²¹ Szerzej W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 137.

²² K. Gruszecki, *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 254–255.

²³ Por. Z. Bukowski, *Plan zadań ochronnych jako akt prawa miejscowego*, w: *Wybrane problemy...*, s. 46–49.

²⁴ W. Radecki, *Plany ochrony dla obszarów Natura 2000...*, s. 36.

Przedstawione regulacje prawne zapewniają kompatybilność między wskazanymi aktami planowania, co ułatwia podejmowanie różnego rodzaju działalności na tych terenach. Dla osób podejmujących działalność na terenach wiejskich kluczowe znaczenie ma także określenie hierarchii środków prawnych obowiązujących na terenach objętych obszarami Natura 2000. Należy zasygnalizować relację występującą również pomiędzy treścią planów ochrony albo planów zadań ochronnych a niektórymi dokumentami planistycznymi. Elementem planu zadań ochronnych oraz planu ochrony są bowiem wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Wskazana regulacja stanowi instrument kształtowania treści wymienionych dokumentów planowania przestrzennego, z których jednocześnie wynikać mogą ograniczenia w zakresie zagospodarowania terenu²⁵. Dodatkowo, zgodnie z brzmieniem art. 30 ust. 3 u.o.p., projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w części dotyczącej istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000 wymagają uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Uzgodnienie, będące wiążącą formą współdziałania między organami, ma na celu wyeliminowanie rozbieżności między aktami planowania przestrzennego oraz planami ochrony dla obszarów Natura 2000²⁶. W orzecznictwie sądownoadministracyjnym²⁷ dominuje pogląd,

²⁵ Szerzej na ten temat D. Trzczińska, *Natura 2000 a ograniczenie możliwości korzystania z nieruchomości*, w: *Wybrane problemy prawa ochrony środowiska*, red. B. Rakoczy, M. Pchalek, Warszawa 2010, s. 158–162.

²⁶ K. Gruszecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 260.

²⁷ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2016 r., II OSK 705/16, LEX nr 2102285; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 października 2015 r., II OSK 313/14, LEX nr 1987203.

zgodnie z którym analizowanego uzgodnienia dokonuje się w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego²⁸ stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁹.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 72 ust. 1 p.o.ś. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska. Ponadto w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uwzględnia się w szczególności ograniczenia wynikające z ustanowienia w trybie u.o.p. obszaru Natura 2000.

Akty planowania obowiązujące na obszarach Natura 2000 w postaci planu ochrony oraz planu zadań ochronnych oddziałują na podejmowanie i prowadzenie działalności na obszarach wiejskich. Jednym z elementów planów ochrony oraz planów zadań ochronnych jest określenie działań ochronnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację. W przypadku planów ochrony ustawodawca wprost wskazuje, na czym takie określenie powinno polegać. Zgodnie z art. 29 ust. 9 u.o.p. zakres działań ochronnych może obejmować w szczególności gospodarkę rolną, która jest charakterystyczna dla terenów wiejskich istotnych z punktu widzenia niniejszych rozważań. W tym akcie planowania określeniu podlegają m.in. warunki zagospodarowania terenów oraz ich użytkowania. W związku z tym regulacje zawarte w aktach planowania mogą zachęcać albo zniechęcać do podejmowania działalności na wiejskich obszarach Natura 2000, jak również wywierają wpływ na działalność już prowadzoną na takich obszarach. Zazwyczaj działania ochronne sprowadzają się do wprowadzania ograniczeń działalności na obszarach Natura 2000, co stanowi utrudnienia dla rolników lub innych podmiotów podejmujących i prowadzących działalność na takich terenach.

Opracowanie planów zadań ochronnych i planów ochrony stanowi wyraz realizacji zasady planowości. Pomimo że opracowanie obu dokumentów jest obligatoryjne (z wyjątkiem opracowania planu zadań ochronnych w przypadku istnienia planu ochrony), to wyłącznie plany ochrony są instrumentem zapewniającym trwałą ochronę obszarów Natura 2000. Cechuje je zindywidualizowanie

²⁸ Tekst jedn. z 2017 r., poz. 1257 z późn. zm.

²⁹ Tekst jedn. z 2017 r., poz. 1076 z późn. zm.

wynikające przede wszystkim ze zidentyfikowania istniejących i potencjalnych zagrożeń oraz celów ochronnych. Oba akty prawne mają charakter kompleksowy i złożony, czego potwierdzeniem jest również ich treść. Plany zadań ochronnych jako akty prawa miejscowego oraz rozporządzenia wprowadzające plany ochrony muszą zawierać wszystkie (i wyłącznie te) elementy wymienione w u.o.p., aby rozwiązania w nich zawarte nie były jedynie fragmentaryczne. Jednocześnie dzięki wprowadzeniu przez ustawodawcę podstaw uzasadniających zmianę planów ochrony (przyczyny wymienione w art. 29 ust. 4 u.o.p.) wprowadzona została możliwość dokonywania w nich zmian.

Przemyślanym działaniem na rzecz ochrony przyrody jest również traktowanie obszarów Natura 2000 jako kompleksów pod względem przyrodniczym, a w konsekwencji istnieje możliwość opracowania planu ochrony nawet dla części obszaru Natura 2000. Pozytywnie należy ocenić również ich kompatybilność z planami ochrony ustanowionymi dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego, z planami urzędnika lasu oraz z dokumentami planistycznymi, co dodatkowo podnosi poziom ochrony. Wskazana kompatybilność ułatwia prowadzenie działalności na obszarach objętych analizowaną formą ochrony przyrody, w tym także na wiejskich obszarach Natura 2000.

Uregulowania prawne dotyczące podejmowania działalności na wiejskich obszarach Natura 2000

Chęć podjęcia działalności, w tym także działalności inwestycyjnej, na wiejskich obszarach Natura 2000 oddziałuje na konieczność przeprowadzania specjalnych postępowań administracyjnych celem poznania oddziaływania na obszary Natura 2000. Dotyczy to zarówno działalności w zakresie planowanych przedsięwzięć, jak i innych planowanych działań na terenach wiejskich.

W odniesieniu do planowanych przedsięwzięć należy wskazać, że na gruncie obowiązujących regulacji prawnych ochrona przyrody na wiejskich obszarach Natura 2000 nie musi być sprzeczna z realizacją inwestycji. Warto wskazać, że do inwestycji realizowanych na obszarach wiejskich należą zwłaszcza inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury (w tym inwestycje w energię odnawialną i oszczędzanie energii), inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, dziedzictwa przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej (w tym dotyczące powiązanych aspektów

społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej) oraz inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej (w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej z nimi infrastruktury)³⁰.

Artykuł 33 ust. 3 u.o.p. wprowadza wymóg przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³¹. Wskazany wymóg dotyczy planowanych przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty lub nie wynikają z tej ochrony.

Na gruncie obecnie obowiązującego porządku prawnego każdorazowo w ramach oceny oddziaływania na środowisko³² uwzględnia się również oddziaływanie na obszar Natura 2000³³. Wynika to przede wszystkim z analizy art. 62 ust. 1 uoos wskazującego kryteria analizowane w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia

---

³⁰ Materiał źródłowy strony internetowej: https://prow.slaskie.pl/czytaj/podstawowe_uslugi (dostęp 1.01.2018).

³¹ Tekst jedn. z 2017 r., poz. 1405 z późn. zm., dalej: „uoos”.

³² Ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się w ramach postępowań, o których mowa w art. 61 ust. 1 uoos. W przypadku postępowań w sprawie wydania decyzji środowiskowej należy wskazać, że decyzja ta jest wydawana: dla planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (określonego w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz.U. z 2016 r., poz. 71) oraz dla planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko został stwierdzony w trybie określonym uoos (określonego w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). Dodatkowo ustawodawca wprowadził zamknięty katalog decyzji realizacyjnych, których uzyskanie musi być poprzedzone uzyskaniem decyzji środowiskowej (gdy decyzja realizacyjna dotyczy przedsięwzięć, o których mowa powyżej – z § 2 lub § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). W jego zakres wchodzi decyzje, o których mowa w art. 72 ust. 1 i 1a u.o.o.s. Należy zasygnalizować, że decyzji środowiskowej nie uzyskuje się w przypadkach określonych w art. 72 ust. 2, 2a, 2b i 8 u.o.o.s. (K. Gruszecki, *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, Wrocław 2009, s. 161–163; A. Strojczyk, w: *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, red. B. Opaliński, Warszawa 2016, s. 144–146; P. Otawski, w: *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, red. T. Filipowicz, A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, Warszawa 2017, s. 306–312).

³³ M. Górski, w: *Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, Warszawa 2018, s. 168; D. Strus, w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, red. A. Kaźmierska-Patryczna, M.A. Król, Szczecin–Łódź–Poznań 2013, s. 427–428.

na środowisko oraz z analizy elementów raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wymienionych w art. 66 uoos. Ponadto jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 u.o.p.³⁴

W polskim ustawodawstwie wprowadzono również regulacje prawne koncentrujące się na badaniu wpływu na obszary Natura 2000 również dla przedsięwzięć innych niż przedsięwzięcia zawsze lub potencjalnie znacząco oddziałujące na środowisko. Zgodnie z art. 59 ust. 2 uoos realizacja planowanego przedsięwzięcia, dla którego nie przeprowadza się oceny oddziaływania na środowisko, wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 pod warunkiem spełnienia dwóch przesłanek. Po pierwsze, przedsięwzięcie to może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony. Po drugie, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 został stwierdzony przez rdoś na podstawie art. 97 ust. 1 u.o.o.ś. Specjalna procedura oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 względem przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko została określona postanowieniami rozdziału 5 działu IV uoos³⁵.

Elementem kończącym tę procedurę oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 jest wydanie postanowienia o uzgodnieniu realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000. Zgodnie z art. 97 ust. 7 uoos postanowienie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 wydaje się w terminie 45 dni, licząc od

³⁴ Przesłanki z art. 34 u.o.p. zostały omówione w dalszej części opracowania.

³⁵ Szerzej na ten temat: M. Płoszka, w: R. Robaszewska, M. Płoszka, D. Kałuża, P. Wach, *Decyzje środowiskowe*, Warszawa 2015, s. 249–264; A. Plucińska-Filipowicz, w: *Ustawa o udostępnianiu informacji...*, s. 518–559; P. Korzeniowski, *Uzgardnianie projektu decyzji o warunkach zabudowy przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska z uwzględnieniem problematyki obszaru Natura 2000*, „Przegląd Prawa Ochrony Środowiska” 2016, nr 3, s. 21–26; W. Radecki., *Prawna ochrona przyrody w Polsce...*, s. 269–270; M. Szalewska, w: *Oceny oddziaływania na środowisko w praktyce*, red. B. Rakoczy, Warszawa 2017, s. 81–126; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 grudnia 2017 r., VII SA/Wa 441/17, LEX nr 2437938; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 7 grudnia 2016 r. II SA/Gd 531/16, LEX nr 2183068; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 31 marca 2016 r. II OSK 1861/14, LEX nr 2113136; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 października 2016 r., II OSK 3283/14, LEX nr 2169115; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2014 r., IV SA/Wa 197/14, LEX nr 1486409.

dnia otrzymania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Wymaga ono uzasadnienia oraz wiąże organ wydający decyzję zasadniczą. W obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 98 ust. 2 uooś, wskazać należy na dwie sytuacje, których zaistnienie przesądza o tym, że uzgodnienie powinno zostać dokonane. W pierwszej z nich z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar. W drugiej natomiast z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar, i jednocześnie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 u.o.p. Uzgodnienie zostało natomiast zakazane, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na ten obszar i jeżeli nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 u.o.p. Wskazać należy, że wydanie postanowienia w przypadku braku dokonania uzgodnienia nie jest wymagane. Organ wydający końcową decyzję zasadniczą podejmuje ostateczne rozstrzygnięcie w postaci wydania decyzji zezwalającej na realizację przedsięwzięcia (uwzględniającej warunki uzgodnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska) albo w postaci decyzji odmawiającej zgody na jego realizację.

Przedstawioną procedurę oddziaływania na obszary Natura 2000 cechuje duża złożoność, wynikająca przede wszystkim z wielu pojawiających się w jej toku czynności podejmowanych przez różne organy. Wydłużenie procesu inwestycyjnego spowodowane koniecznością przeprowadzania oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 oraz dopuszczenia organizacji ekologicznych do udziału w takich postępowaniach może w pewnych sytuacjach prowadzić do spowolnienia wzrostu gospodarczego³⁶. W rezultacie zainteresowanie przedsiębiorców lokowaniem inwestycji i prowadzeniem działalności gospodarczej na wiejskich obszarach objętych obszarami Natura 2000 może ulec znacznemu zmniejszeniu. Podmioty te mogą zostać bowiem zniechęcone długotrwałą i skomplikowaną procedurą. Należy zauważyć, że przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko będzie niezbędne również w przypadku realizacji przedsięwzięć związanych z utrzymaniem prawidłowej gospodarki wodnej gospodarstw rolnych, co również stanowi dodatkowe utrudnienie. Dotyczy to zwłaszcza budowy lub konserwacji urządzeń melioracyjnych, jak też urządzeń wodnych zatrzymujących

---

³⁶ D. Rakowski, *Funkcje obszarów chronionych w rozwoju terenów wiejskich*, w: *Rola obszarów chronionych w rozwoju edukacji, turystyki i gospodarki*, red. B. Sawicki, M. Harasimiuk Warszawa 2014, s. 106–107.

lub spiętrzających wodę na obszarach Natura 2000. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku przedsięwzięć związanych z produkcją i przetwórstwem spożywczym. Istotnym mankamentem podejmowania przedsięwzięć na obszarach Natura 2000 jest również, wynikający z konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, kosztowny obowiązek sporządzenia raportu dotyczącego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub karty informacyjnej przedsięwzięcia przez specjalistę.

Na zakończenie należy zwrócić uwagę także na regulacje prawne dotyczące podejmowania innych planów lub działań, takich, które nie są reglamentowane w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ani innej wymaganej prawem decyzji administracyjnej. W szczególności należy wskazać, że w art. 33 u.o.p. wyrażona została ogólna zasada, w myśl której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. W konsekwencji trzeba odmówić wyrażenia zgody na realizację przedsięwzięć, co do których nie udało się uzyskać pewności, czy nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Co istotne, u.o.p. nie wskazuje, że omawianym zakazem mogą zostać objęte wyłącznie przedsięwzięcia usytuowane w granicach obszaru Natura 2000. Dlatego też rozważenie oddziaływania jest obowiązkowe w każdym przypadku³⁷. W związku z tym należy przeanalizować różne rodzaje działań wywierających negatywny wpływ na środowisko, które ustawodawca wymienia jedynie przykładowo, wskazując, iż są nimi: pogarszanie stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, negatywny wpływ na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami³⁸. W rezultacie, co do zasady, zakazane jest podejmowanie realizacji planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Dotyczy

³⁷ Jak wskazuje K. Gruszecki, nie oznacza to, że ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 musi być automatycznie przeprowadzona, jednak organ wydający decyzję musi w jej uzasadnieniu wskazać sam fakt oceniania takiej konieczności (K. Gruszecki, *Ograniczenia prawne w realizacji inwestycji w związku z wyznaczaniem obszarów Natura 2000*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2011, nr 2, s. 40).

³⁸ Por. M. Górski, *Zakaz powodowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000*, w: *Wybrane problemy...*, s. 81–92; A. Ogonowska, *Zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000*, w: *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Warszawa 2017, s. 446–453.

to jednak jedynie negatywnych oddziaływań, których skala oddziaływania uznana została za znaczącą.

Od reguły dotyczącej zakazu podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 są pewne wyjątki. Mianowicie, zgodnie z art. 34 u.o.p., jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska (na obszarach morskich – dyrektor właściwego urzędu morskiego) może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000³⁹. W tym przypadku konieczne jest jednak zapewnienie wykonania kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Zezwolenie to wydawane jest w tym samym postępowaniu, w którym dokonuje się ustaleń dotyczących zakazów obowiązujących na obszarach Natura 2000, co uzasadnione jest względami natury procesowej⁴⁰. W orzecznictwie sądowno-administracyjnym wskazuje się, że norma z art. 34 ust. 1 u.o.p. pozwala, w sytuacji bezspornego przesądzenia w oparciu o art. 33 ust. 1 u.o.p., że dane przedsięwzięcie znacząco oddziałuje na cele ochrony Natura 2000, przejść do ustalenia przesłanek pozwalających na wydanie zezwolenia na realizację przedsięwzięcia, które może negatywnie wpłynąć na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt⁴¹.

Co istotne, przepisy u.o.p. zaostrzają warunki zezwolenia, w przypadku gdy znaczne negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i warunków priorytetowych⁴². Wtedy zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie w celu ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego oraz wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego (po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej). Co istotne, w przypadku działań przewidzianych do realizacji w ramach planowanych przedsięwzięć omawiane zezwolenie zostaje zastąpione decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach lub uzgodnieniem z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

³⁹ W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 240–241.

⁴⁰ K. Gruszecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 272.

⁴¹ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2011 r., II OSK 2561/10, LEX nr 992529.

⁴² W. Radecki, *Prawna ochrona przyrody w Polsce...*, s. 268; *idem*, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 150.

Biorąc pod uwagę powyższe, chęć podjęcia na obszarach wiejskich innych działań niż zamiar realizacji przedsięwzięcia nie powoduje dla podmiotów żadnych ograniczeń, o ile działania te nie są działaniami mogącymi znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. W przeciwnym razie, zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, spełnienie powyżej przedstawionych przesłanek wynikających z art. 34 u.o.p. i tak pozwala organowi administracji na wydanie zezwolenia na realizację działań, przez co zakaz podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, wpływając negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami, nie ma charakteru bezwzględny. W związku z tym nie powinno to nadmiernie zniechęcać do podejmowania różnorodnych przedsięwzięć.

Uregulowania prawne dotyczące prowadzonej działalności na wiejskich obszarach Natura 2000

Na terenach wiejskich prowadzona jest różnego rodzaju działalność, w tym zwłaszcza działalność rolnicza, działalność turystyczna oraz działalność gospodarcza. W związku z tym, że przedmiotem rozważań niniejszego artykułu są obszary wiejskie objęte siecią obszarów Natura 2000, należy wskazać, że istotą utworzenia obszarów Natura 2000 nie jest ich wyłączenie z gospodarczego i rolniczego wykorzystania ani objęcie ochroną całości przyrody. Założeniem ustawodawcy tworzącego analizowaną formę ochrony przyrody jest natomiast wprowadzenie na tych obszarach systemu zakazów administracyjnych, wyłączających lub jedynie ograniczających powszechny porządek prawny⁴³. Jest to w pełni uzasadnione, gdyż formy ochrony przyrody ustanawia się na obszarach wyjątkowo cennych przyrodniczo⁴⁴, aby każdorazowo realizować konkretny cel, jakim jest ochrona siedlisk przyrodniczych oraz poszczególnych roślin i zwierząt⁴⁵. W rezultacie wraz z obejmowaniem pewnego obszaru ochroną ustawo-

⁴³ J. Stelmasiak, D. Lebowa, *Obszar specjalny w prawie ochrony przyrody – zagadnienia ogólne*, w: *Prawo ochrony przyrody. Stan obecny, perspektywy*, red. D. Kopeć, N. Ratajczyk, Łódź 2008, s. 109–114.

⁴⁴ M.A. Król, *Sytuacja prawna prowadzącego działalność rolniczą na obszarach Natura 2000*, w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000...*, s. 691–693.

⁴⁵ W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 150.

dawca nadaje temu obszarowi specyficzny reżim prawny. Regulacje prawne dotyczące wykorzystania instrumentów administracyjnoprawnych, które ograniczają lub reglamentują prawa obywatelskie, znajdują swoje uzasadnienie zarówno w Konstytucji, jak i innych aktach prawnych.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że skoro w art. 33 u.o.p. wyrażona została ogólna zasada, w myśl której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, to prowadzenie takiej działalności również jest zakazane. Ponadto włączenie do sieci obszarów Natura 2000 obszarów wcześniej nią nieobjętych powoduje konieczność dostosowania prowadzonej działalności do standardów ochronnych wyznaczonych dla analizowanej formy ochrony przyrody.

Odnosząc się do regulacji prawnych wyznaczających granice dozwolonej działalności na obszarach Natura 2000, należy wskazać, że zgodnie z art. 36 u.o.p. na tych obszarach, pod warunkiem braku znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna⁴⁶, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb. W rezultacie zarówno działalność gospodarcza, jak i rolna prowadzona na obszarach wiejskich, co do zasady, nie jest ograniczana. Wprowadzenie ograniczenia jest dozwolone jedynie w przypadku znaczącego negatywnego oddziaływania podjętej działalności na obszar Natura 2000. Co istotne, oddziaływanie musi dotyczyć wyłącznie siedlisk i gatunków, dla ochrony których wyznaczony został obszar Natura 2000, a nie wszystkich siedlisk i gatunków danego obszaru⁴⁷. Pomocne w ich ustaleniu są postanowienia wprowadzonego planu ochrony. W tym przypadku konieczne jest dostosowanie działalności do wymogów ochrony obszaru Natura 2000. Dodatkowo, jak już zostało wcześniej wspomniane, prowadzenie działalności na obszarach Natura 2000 wchodzących w skład parków narodowych i rezerwatów przyrody jest dozwolone wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza zakazów obowiązujących na tych obszarach.

---

⁴⁶ Pewne wątpliwości wywołuje wprowadzenie pojęcia działalności rolnej, które nie zostało zdefiniowane w żadnym akcie prawnym. Nie jest jasne, czy ustawodawcy chodziło o zawężenie tego pojęcia tak, aby nie obejmowało działalności rybackiej i leśnej. Kwestia ta została pozostawiona ocenie organów administracji publicznej przeprowadzających ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000. Por. M.A. Król, *Sytuacja prawna prowadzącego działalność rolniczą na obszarach Natura 2000*, w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000...*, s. 691–693.

⁴⁷ W. Radecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 150.

Warto zwrócić uwagę także na regulacje art. 37 u.o.p., w którym określono przesłanki upoważniające regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora właściwego urzędu morskiego do wydania decyzji nakazującej, w zależności od potrzeb, natychmiastowe wstrzymanie lub podjęcie niezbędnych działań zapobiegawczych lub działań naprawczych. Wskazane upoważnienie aktualizuje się w sytuacji prowadzenia działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszaru znajdującego się na liście proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, bez uzyskania zezwolenia, o którym mowa w art. 34 u.o.p., decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony dokonywanego przed uzyskaniem takiej decyzji. W orzecznictwie sądowoadministracyjnym⁴⁸ podkreśla się, że decyzja o warunkach zabudowy nie jest zezwoleniem na podjęcie działań mogących negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, o którym stanowi w art. 37 ust. 1 u.o.p.

Biorąc pod uwagę powyższe, na wiejskich obszarach Natura 2000 z pewnością może być podejmowana działalność w postaci rolnictwa ekologicznego cechująca się prowadzeniem upraw bez stosowania środków chemicznych. Obecnie na obszarach wiejskich funkcja ekologiczna coraz częściej dominuje nad funkcją produkcyjną⁴⁹. Warto zwrócić również uwagę na agroturystykę będącą działalnością często podejmowaną na obszarach wiejskich. Stanowi ona typ turystyki wiejskiej ściśle powiązany z rolnictwem i funkcjonującym gospodarstwem rolnym. Ten typ działalności może być podejmowany zarówno przez rolników, przedsiębiorców, jak i osoby prywatne. Należy zwrócić uwagę również na charakterystyczną dla chronionych wiejskich obszarów ekoturystykę, czyli turystykę nastawioną na prawidłowy kontakt człowieka z przyrodą.

W literaturze wskazuje się, że sąsiedztwo obszarów Natura 2000 wywiera pozytywny wpływ na rolników trudniących się rolnictwem ekologicznym, gospodarstwa agroturystyczne, hotele i restauracje, firmy obsługujące turystów. W przypadku pozostałych rodzajów działalności oddziaływanie nie wywołuje pozytywnych efektów, wręcz może prowadzić do zwiększonego bezrobocia oraz słabego rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Reasumując, należy raz jeszcze podkreślić, że działalność charakterystyczna dla obszarów wiejskich na obszarach Natura 2000 może być prowadzona bez

---

⁴⁸ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 marca 2013 r., II OSK 2118/11, LEX nr1312426.

⁴⁹ T. Kurowska, *Prowadzenie działalności rolniczej na obszarach Natura 2000*, w: *Rozważania o...*, red. G. Dobrowolski, Katowice 2018, s. 222.

ograniczeń, pod warunkiem braku znaczącego negatywnego oddziaływania na te obszary. W rezultacie nie ulega wątpliwości, że objęcie obszaru wiejskiego obszarem Natura 2000 może spowodować konieczność zmodyfikowania dotychczas prowadzonej działalności. Jak już zostało wyżej wspomniane, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. W konsekwencji kontynuacja prowadzenia konkretnej działalności na obszarze objętym obszarem Natura 2000 może nastąpić wyłącznie w sytuacji niewystępowania zagrożenia dla zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt albo niewystępowania w stosunku do nich istotnego negatywnego oddziaływania⁵⁰.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na potencjalne źródła pomocy mające na celu zrekompensowanie poniesionych strat wynikających z ograniczenia działalności⁵¹. Jeżeli prowadzona działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka lub rybacka wymaga dostosowania do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, na którym nie mają zastosowania programy wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, regionalny dyrektor ochrony środowiska został uprawniony do zawarcia umowy z właścicielem lub posiadaczem⁵² obszaru (z wyjątkiem zarządców nieruchomości Skarbu Państwa). Zawiera się w niej wykaz niezbędnych działań, sposoby i terminy ich wykonania oraz warunki i terminy rozliczenia należności za wykonane czynności, a także wartość rekompensaty za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń. Należy zaznaczyć, że przesłanką uzasadniającą zawarcie takiej umowy jest zakres ograniczeń w wykonywaniu prawa własności na terenie obszaru Natura 2000 albo nieskorzystanie z uprawnień przyznanych właścicielowi na mocy innych przepisów⁵³. Podkreślenia wymaga dobrowolność zawarcia umowy i możliwość wystąpienia z propozycją jej zawarcia przez każdą ze stron. Jednak gdy zakres ograniczeń w wykonywaniu prawa własności na

---

⁵⁰ M.A. Król, *Sytuacja prawna prowadzącego działalność rolniczą na obszarach Natura 2000*, w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000...*, s. 699.

⁵¹ Por. A. Niewiadomski, *Problematyka prawna rekompensat za ustanowienie form ochrony przyrody – obszarów Natura 2000 na obszarach wiejskich*, „*Studia Iuridica Agraria*” 2014, t. 12, s. 65–76; A. Niewiadomski, *Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 a zrównoważony rozwój obszarów wiejskich*, „*Studia Iuridica Agraria*” 2013, t. 11, s. 300.

⁵² Regulacje prawne nie wskazują, że posiadacz musi być posiadaczem samoistnym. W literaturze przedmiotu wskazuje się jednak, że w przypadku posiadaczy zależnych dopuszczalność zawarcia analizowanej umowy jest uzależniona od treści umowy, na podstawie której korzystają oni z nieruchomości (K. Gruszecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 296).

⁵³ K. Gruszecki, *Ustawa o ochronie przyrody...*, s. 297.

obszarze Natura 2000 jest znaczny, wydaje się, że taka umowa powinna zostać zawarta obligatoryjnie. Na gruncie obowiązujących regulacji prawnych nie określono formy ani czasu obowiązywania umowy. W rezultacie umowa może zostać zawarta w dowolnej formie na czas określony lub nieokreślony.

W literaturze przedmiotu niejednokrotnie podkreślano, że polskie uregulowania prawne w zakresie zasad gospodarowania na obszarach Natura 2000 są niejasne i odbiegające od powszechnie aprobowanych standardów⁵⁴. Wydaje się jednak, że duża swoboda w zakresie zasad gospodarowania na obszarach Natura 2000 stanowi przejaw racjonalności prawodawcy, który uwzględnia specyfikę i wyjątkowość formy ochrony przyrody, jaką są obszary Natura 2000. Elastyczność tej formy ochronnej uwypuklana jest również w literaturze⁵⁵. Jednocześnie zauważa się, że motywy utworzenia konkretnych obszarów Natura 2000 są różne, co znajduje odzwierciedlenie w działalności dopuszczalnej na obszarach pokrytych tą formą przyrody⁵⁶.

Brak rozróżnienia sytuacji prawnej obszarów wiejskich względem sytuacji prawnej innych obszarów również jest uzasadniony, biorąc pod uwagę konieczność równego traktowania wszystkich obszarów cennych przyrodniczo. Przedstawiony reżim prawny inaczej oddziałuje jednak na realizację działalności na obszarach wiejskich, a inaczej na obszarach niebędących takimi obszarami.

Podsumowanie

Reżim prawny na wiejskich obszarach Natura 2000 wyznaczany jest nie tylko przez generalny zakaz z art. 33 u.o.p. (zmodyfikowany art. 34 u.o.p.) oraz zakaz wynikający z art. 36 u.o.p., ale również poprzez uregulowania aktów w postaci planu ochrony albo planu zadań ochronnych. W rezultacie podejmowana na obszarach wiejskich działalność doznaje różnorodnych ograniczeń. Jednocześnie pokrywanie obszarów wiejskich siecią obszarów Natura 2000 stanowi dla nich szansę na rozwój w zakresie innych rodzajów działalności, takiej jak rolnictwo ekologiczne czy agroturystyka.

---

⁵⁴ M. Walas, *Ograniczenie wolności działalności gospodarczej w ustawie o ochronie przyrody*, w: *Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza*, red. M. Górski, Poznań 2011, s. 443.

⁵⁵ A. Habuda, *Prawne instrumenty reglamentacji działalności gospodarczej na obszarach chronionych*, w: *Działalność gospodarcza na obszarach chronionych*, red. R. Biskup, M. Pyter, M. Rudnicki, J. Trzewik, Lublin 2014, s. 52.

⁵⁶ *Ibidem*.

Zasady gospodarowania na obszarach Natura 2000 uwzględniają specyfikę i wyjątkowość analizowanej formy ochrony przyrody. Pomimo ich elastyczności, która jest większa niż w przypadku reżimów ochronnych obowiązujących w przypadku innych form ochrony przyrody, mogą one jednak zniechęcać do podejmowania i prowadzenia działalności na takich terenach.

Literatura

- Bukowski Z., *Plan zadań ochronnych jako akt prawa miejscowego*, w: *Wybrane problemy zarządzania obszarami Natura 2000*, red. B. Rakoczy, Poznań 2013.
- Ciechanowicz-McLean J., *Zagadnienia wprowadzające*, w: *Polskie prawo ochrony przyrody*, red. J. Ciechanowicz-McLean, Warszawa 2006.
- Dudzińska M., Kocur-Bera K., *Obszary wiejskie w Polsce, Austrii i Czechach. Analiza porównawcza*, „Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich” 2013, nr 1/IV.
- Górski M., *Zakaz powodowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000*, w: *Wybrane problemy zarządzania obszarami Natura 2000*, red. B. Rakoczy, Poznań 2013.
- Gruszecki K., *Ograniczenia prawne w realizacji inwestycji w związku z wyznaczaniem obszarów Natura 2000*, „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” 2011, nr 2.
- Gruszecki K., *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Warszawa 2017.
- Gruszecki K., *Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, Wrocław 2009.
- Habuda A., *Obszar Natura 2000 w prawie polskim*, Warszawa 2013.
- Habuda A., *Prawne instrumenty reglamentacji działalności gospodarczej na obszarach chronionych*, w: *Działalność gospodarcza na obszarach chronionych*, red. R. Biskup, M. Pyter, M. Rudnicki, J. Trzewik, Lublin 2014.
- Korzeniowski P., *Uzgodnienie projektu decyzji o warunkach zabudowy przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska z uwzględnieniem problematyki obszaru Natura 2000*, „Przegląd Prawa Ochrony Środowiska” 2016, nr 3.
- Król M.A., *Sytuacja prawna prowadzącego działalność rolniczą na obszarach Natura 2000*, w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, red. A. Kaźmierska-Patryczna, M.A. Król, Szczecin–Łódź–Poznań 2013.
- Krzysztofik M., *Problematyka prawna pojęcia obszaru wiejskiego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2017, vol. XXVI, 1.
- Kurowska T., *Prowadzenie działalności rolniczej na obszarach Natura 2000*, w: *Rozważania o...*, red. G. Dobrowolski, Katowice 2018.

- Niewiadomski A., *Europejska sieć ekologiczna Natura 2000 a zrównoważony rozwój obszarów wiejskich*, „Studia Iuridica Agraria” 2013, t. 11.
- Niewiadomski A., *Problematyka prawna rekompensat za ustanowienie form ochrony przyrody – obszarów Natura 2000 na obszarach wiejskich*, „Studia Iuridica Agraria” 2014, t. 12.
- Ogonowska A., *Zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000*, w: *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Warszawa 2017.
- Płoszka M., w: R. Robaszewska, M. Płoszka, D. Kałuża, P. Wach, *Decyzje środowiskowe*, Warszawa 2015.
- Prawo ochrony środowiska*, red. M. Górski, Warszawa 2018.
- Radecki W., *Plany ochrony dla obszarów Natura 2000*, w: *Wybrane problemy zarządzania obszarami Natura 2000*, red. B. Rakoczy, Poznań 2013.
- Radecki W., *Prawna ochrona przyrody w Polsce, Czechach i Słowacji. Studium porównawcze*, Warszawa 2010.
- Radecki W., *Ustawa o ochronie przyrody. Komentarz*, Warszawa 2006.
- Rakoczy B., *Prawo ochrony przyrody*, Warszawa 2009.
- Rakowski D., *Funkcje obszarów chronionych w rozwoju terenów wiejskich*, w: *Rola obszarów chronionych w rozwoju edukacji, turystyki i gospodarki*, red. B. Sawicki, M. Harasimiuk, Warszawa 2014.
- Spychalski G., *Model regionalny zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich*, w: *Zrównoważony i trwały rozwój wsi i rolnictwa*, red. M. Adamowicz, Warszawa 2006.
- Stelmasiak J., Lebowa D., *Obszar specjalny w prawie ochrony przyrody – zagadnienia ogólne*, w: *Prawo ochrony przyrody. Stan obecny, perspektywy*, red. D. Kopeć, N. Ratajczyk, Łódź 2008.
- Strus D., w: *Problemy wdrażania systemu Natura 2000 w Polsce*, red. A. Kaźmierska-Patrzyzna, M.A. Król, Szczecin–Łódź–Poznań 2013.
- Szalewska M., w: *Oceny oddziaływania na środowisko w praktyce*, red. B. Rakoczy, Warszawa 2017.
- Trzczińska D., *Natura 2000 a ograniczenie możliwości korzystania z nieruchomości*, w: *Wybrane problemy prawa ochrony środowiska*, red. B. Rakoczy, M. Pchałek, Warszawa 2010.
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, red. T. Filipowicz, A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, Warszawa 2017.
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie. Komentarz*, red. B. Opaliński, Warszawa 2016.

- Walas M., *Ograniczenie wolności działalności gospodarczej w ustawie o ochronie przyrody*, w: *Prawo ochrony przyrody a wolność gospodarcza*, red. M. Górski, Poznań 2011.
- Wierzbowski B., Rakoczy B., *Prawo ochrony środowiska*, Warszawa 2015.
- Zawalińska K., *Instrumenty i efekty wsparcia Unii Europejskiej dla regionalnego rozwoju obszarów wiejskich w Polsce*, Warszawa 2009.

Źródła internetowe

- http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e2-siec-obszarow-natura-2000-w-polsce-2/_cele_ustanawiania_sieci_natura_2000_.
- <http://pzo.gdos.gov.pl/dokumenty/pzo/item/2481-ostoja-inska-pzo.html>.
- http://prow.slaskie.pl/czytaj/podstawowe_uslugi.

Akty prawne

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, Dz. Urz. UE z 2010 r. L 20, s. 7 z późn. zm.
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, Dz. Urz. WE L 206, z 22 lipca 1992 r., s. 7 ze zm., Dz. Urz. UE – Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, s. 102.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, Dz.U. z 2016 r., poz. 71.
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jedn. z 2017 r., poz. 1257 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 142 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 799 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tekst jedn. z 2017 r., poz. 1405 z późn. zm.
- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tekst jedn. z 2017 r., poz. 1076 z późn. zm.

Orzecznictwo

- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 października 2015 r., II OSK 313/14, LEX nr 1987203.

- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 października 2016 r., II OSK 3283/14, LEX nr 2169115.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2014 r., IV SA/Wa 197/14, LEX nr 1486409.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 grudnia 2017 r., VII SA/Wa 441/17, LEX nr 2437938.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2011 r., II OSK 2561/10, LEX nr 992529.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 marca 2013 r., II OSK 2118/11, LEX nr 1312426.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 31 marca 2016 r., II OSK 1861/14, LEX nr 2113136.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2016 r., II OSK 705/16, LEX nr 2102285.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 7 grudnia 2016 r., II SA/Gd 531/16, LEX nr 2183068.

LEGAL LIMITATIONS OF ACTIVITIES UNDERTAKEN ON RURAL NATURA 2000 AREAS – SELECTED ASPECTS

Summary

The article attempts to approximate the issue of the functioning of rural areas covered by Natura 2000 network. Rural areas are often covered by various forms of nature conservation, including the youngest of them – the Natura 2000 network. The Natura 2000 network was created to preserve the heritage of our natural continent. The legal regulations shaping the protection regime of Natura 2000 areas will be subjected to scrutiny in the range of their impact on the various types of activities undertaken in rural areas. The legal regulations concerning planning acts and their impact on activities undertaken on rural Natura 2000 areas and legal regulations regarding taking up and conducting activities in rural Natura 2000 areas will be mainly considered.

Keywords: Nature 2000 areas, rural areas, activities in Nature 2000 areas